

ČESTNÝ SLOUP NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

V OLOMOUCI

Fotografie: Monika Čechmánková
Připravila: Milada Čechmánková

Vydala Jednota Orel Olomouc
Grafická úprava: Jiří Topol, Pavla Ševčíková, Ing. Arch. Anka Žížková
Tisk: PROFI-TISK GROUP, s.r.o.

„Ke cti a slávě Boha všemohoucího, Panny Marie a světců postavím sloup, který svou výškou a nádherou nebude mít rovného v žádném jiném městě.“

Václav Render, 29. října 1715

PŘEDMLUVA

Čestný sloup Nejsvětější Trojice mluví beze slov, ale velmi výrazně k obyvatelům Olomouce i k jejím návštěvníkům. Mluví svou vysokou uměleckou krásou; hovoří jako historická památka a svědek minulých časů; vypráví o tom, čeho je znamením a symbolem – o Nejsvětější Trojici, tajemstvích víry, Panně Marii a svatých. Tato knížka, připravená s velkou pečlivostí, poctivostí a láskou, chce a může napomoci, aby umělecko-historicko-náboženské poselství olomouckého trojičního sloupu hovořilo ještě jasněji, srozumitelněji a hlouběji. Kéž tedy nalezne co nejvíce vnímavých čtenářů!

P. PhDr. Štěpán M. Filip OP, Th. D.
kaplan kostela Neposkvrněného početí P. Marie
a odborný asistent na Cyrilometodějské teologické fakultě UP v Olomouci

ČESTNÝ SLOUP NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

V Olomouci na Horním náměstí stojí Čestný sloup Nejsvětější Trojice. Tvůrcem sloupu je císařsky privilegovaný kameník, sochař Václav Render (1669–1733), který jej navrhl a budoval až do své smrti.

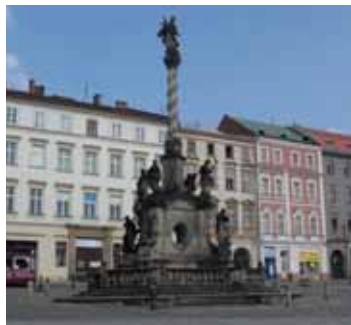
Uvnitř sloupu je kaple Nejsvětější Trojice s reliéfy Filipa Sattlera. Čestný sloup je jediný známý sloup mající uvnitř kapli. Václav Render se rozhodl k postavení sloupu Nejsvětější Trojice na vlastní náklady pod tlakem zoufalé situace města. Po třicetileté válce (1618–1648) měla být Olomouc srovnána se zemí, ale nedošlo k tomu. V té době v Olomouci z původních 30 000 zůstalo pouze 1 700 obyvatel. Olomouc se začala postupně vzmáhat, ale pouze do roku 1709, kdy velký požár zničil čtyři pětiny domů. V letech 1713 až 1715 sužoval místní obyvatele mor a po něm v Olomouci zůstalo pouhých 1 500 obyvatel.

1. Čestný sloup Nejsvětější Trojice

2. Svatostánek v kapli Nejsvětější Trojice

3. Morový sloup

Václav Render chtěl Olomoučanům vlít božské ctnosti, víru, naději, lásku, a trvalým svědectvím katolické víry přesvědčení, že má smysl královské město budovat znovu na křesťanských kořenech. Věděl, že se po celé Evropě staví čestné sloupy díkůvzdání Bohu a také mariánské morové sloupy. Dále věděl, že podle výšky sloupu se posuzuje význam města, v němž je sloup zbudován. Chtěl, aby biskupské město a zároveň hlavní město Moravy prezentovalo svůj význam. Tento svůj záměr dokonale naplnil, sloup je od roku 2000 zapsán do světového kulturního dědictví UNESCO.

Václav Render rovněž tehdy v letech 1715 až 1723 zbudoval mariánský sloup na Dolním náměstí. Mimo jiné světce na něj umístil i patronku města Olomouce, svatou Pavlínu, na jejíž přímlyvu po prosebných procesích obyvatel roku 1622 přestal mor. Roku 1716 předkládá Render projekt sloupu Nejsvětější Trojice a oltáře svaté Pavliny, který můžeme shlédnout v kostele svatého Mořice v levé lodi. Na mariánském sloupu je Panna Maria s Ježíšem v náručí, sv. Pavlína, sv. Barbora, sv. Rozálie, sv. Kateřina, sv. Šebestián, sv. Roch, sv. František Xaverský a sv. Karel Boromejský.

KAPLE NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

Na místě, kde dnes stojí Čestný sloup Nejsvětější Trojice, stála původně Herkulova kašna, která byla zdrojem pitné vody pro obyvatelstvo. (Kašny byly v té době budovány vždy při vchodu na náměstí, aby se příchozí mohli občerstvit pitnou vodou.)

Václav Render Herkulovu kašnu přemístil blíže k orloji (na vlastní náklady), aby na tomto místě viditelném z vyústění několika ulic mohl být sloup a kaple Nejsvětější Trojice, která má být zdrojem živé vody pro naše duše. Kaple Nejsvětější Trojice byla dokončena roku 1733.

4. Herkulova kašna

5. Strop kaple

O její výzdobu se postaral Filip Sattler. Uvnitř kaple je šest reliéfů, které jsou uspořádány do dvou prolínajících se trojúhelníků a mají nám přiblížit význam adventu. (viz strana 11)

ADVENT V KAPLI NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

6. Adventní věnec

Advent je připomenutí, památka doby od vyhnání Adama a Evy z ráje do narození Krista. V církevním roce začíná doba adventní čtyři neděle před Vánocemi.

V dnešní době je známý adventní věnec, který má čtyři svíce symbolizující přibývání světla, blížící se narození Spasitele. V souvislosti s přípravou na Vánoce můžeme světlo svíce vnímat jako symbol záchrany.

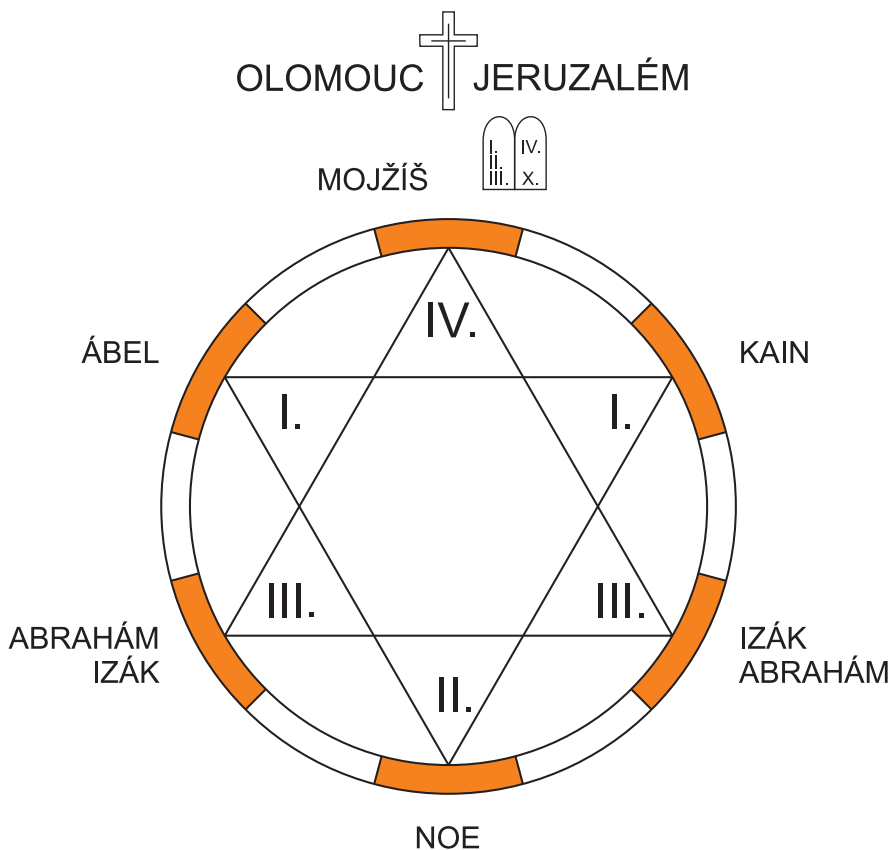
Význam první svíce vysvětlují dva reliéfy. Jeden z nich zachycuje Kaina, jak obětuje Pánu Bohu plodiny, a druhý Kainova bratra Ábela při oběti beránka. Tehdy Bůh Kainovu oběť nepřijal, a Kain proto zabil svého bratra Ábela. Bůh ho potrestal „Kainovým znamením“ a musel žít mezi lidmi jako bratrovrah, nikdo mu nesměl ublížit. (1. záchrana)

7. Reliéfy nad oltářem

8. Reliéfy nad vchodem v kapli

9. Schéma umístění reliéfů v kapli: Ukřižovaný Ježíš Kristus je na hlavním reliéfu nad oltářem. Vpravo od kříže je panorama Jeruzaléma a vlevo panorama Olomouce, abychom věděli, že Ježíš Kristus zemřel za nás za všechny ve všech dobách, přemohl smrt a třetího dne vstal z mrtvých. Toho byli svědky apoštolové, kteří po seslání Ducha Svatého šli do celého světa hlásat radostnou zvěst.

10. Kain obětuje

11. Ábel obětuje

Druhou adventní svíci vysvětluje reliéf, na kterém je zachycena Noeho oběť po potopě, kdy děkuje Pánu Bohu za záchranu. Nad Noeho oltářem je duha, znamení míru a smlouvy Boha s lidmi, kterou se Bůh zavázal, že další potopu na zemi nesešle. (2. záchrana)

12. Noe obětuje

Třetí svíci nám vysvětlují opět dva reliéfy. Na jednom je zachycen Abrahám při oběti svého syna Izáka, anděl ale zadržuje jeho ruku. Na druhém se již zachráněný Izák dívá na oběť beránka – předobraz spasitelné smrti Krista. (3. záchrana)

13. Abraham obětuje Izáka

14. Abraham obětuje beránka

Čtvrtou svíci nám Filip Sattler vysvětluje reliéfem, na němž zachycuje Mojžíše, když dostává Desatero Božích přikázání. (4.záchrana)

Bůh nám zaslíbil Mesiáše. Díky tomu každá izraelská dívka, která se chtěla stát maminkou Spasitele, uměla zpaměti všech 150 žalmů. Archanděl Gabriel byl poslán k dívce jménem Maria a tu oslovil: „Zdravas Maria, milosti plná, Pán s Tebou... počneš a porodíš Syna a dáš Mu Jméno Ježíš.“ Panna Maria se ulekla, ale řekla

Pánu Bohu: „Ať se mi stane podle Tvého slova.“ (Staň se – latinsky fiat.)

Svým ANO Panna Maria započala vykupitelské dílo svého Syna! Věděla, že se jí narodí Syn Boží, a protože se od archanděla Gabriela dozvěděla, že její příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna i přes to, že byla považována za neplodnou, Maria neváhala a šla Alžbětu navštívit.

Alžbětin manžel Zachariáš byl veleknězem a dle Starého zákona směl vstoupit do svatyně pouze jednou do roka. Tehdy se mu při bohoslužbě ve velesvatyni zjevil archanděl Gabriel a zvěstoval mu, že se mu narodí syn, kterému dá jméno Jan. Zachariáš ale neuvěřil, oněměl a promluvil až za devět měsíců, kdy napsal na tabulku jméno svého syna – Jan. Alžběta porodila předchůdce Krista, Jana Křtitele.

15. Mojžíš dostává Desatero, ukřižovaný Kristus

Početí z Ducha Svatého a navštívení příbuzné Alžběty jsou dvě první tajemství radostného růžence. Dalším, třetím tajemstvím je narození Ježíše v Betlémě.

Toto narození slavíme každoročně na Vánoce. Čtvrtým tajemstvím je obětování Krista v chrámě, tuto událost si připomínáme na Hromnice, a pátým tajemstvím je nalezení Krista v chrámě po třech dnech hledání. Pán Ježíš se tehdy jako dvanáctiletý ztratil své Matce a svému pěstounu svatému Josefovi při pouti do Jeruzaléma, kam šli slavit velikonoční svátky na památku východu izraelského národa z egyptského otroctví do zaslíbené země.

Další události Ježíšova života následují v růženci světla, který vložil mezi tři známé růžence papež Jan Pavel II. a přiblížil nám tak veřejné působení Krista.

V prvním tajemství byl Pán Ježíš pokřtěn Janem Křtitelem v posvátné řece Jordán. Křtem v řece Jordán na sebe Kristus vzal všechny hříchy všech dob – i ty naše, aby je později odnesl na dřevo kříže a všechny nás tak vykoupil. V druhém tajemství se připomíná, jak Ježíš proměnil vodu ve víno v Káni Galilejské. Bylo to na svatbě a byl to Kristův první zázrak na přimluvu Jeho Matky. Třetí tajemství připomíná, že Kristus hlásal Boží království a vyzýval k pokání. Čtvrté tajemství: Kristus vzal s sebou na horu Tábor Petra, Jakuba a Jana. Na hoře se proměnil při rozmluvě s Eliášem a Mojžíšem a zjevil tak Svoji božskou slávu. Toto tajemství Ježíš zjevil třem svým nejbližším apoštolům, Petrovi, Jakubovi a Janovi, kteří pak později byli s Ježíšem v Getsemanské zahradě. Páté tajemství zachycuje vrchol Kristova veřejného působení – ustanovení Eucharistie při Poslední večeři. Proměnil chléb a víno ve své Tělo a Krev.

17. Monstrance

Další růženec je bolestný. Přibližuje nám Kristovo utrpení a bolestnou smrt na kříži. První tajemství: Ježíš se po Poslední večeři potil krví v Getsemanské zahradě, kde jej zajali. Druhé tajemství – Ježíš byl bičován. Třetí tajemství – Ježíš byl korunován trním. Čtvrté tajemství: Ježíš nesl těžký kříž. Páté tajemství: Ježíš byl ukřižován. Ukřižovaný Kristus je na hlavním reliéfu nad oltářem. Vpravo od kříže je panorama Jeruzaléma a vlevo panorama Olomouce, abychom si uvědomili, že Kristus zemřel za nás za všechny ve všech dobách, bez rozdílu rasy, barvy pleti i národnosti! Proto bychom měli mít úctu a lásku k sobě samým a také bez rozdílu ke všem ostatním a k celému Božímu stvoření.

16. Betlémská hvězda na podlaze v kapli

18. Ukřižovaný Kristus

Každý člověk je tajemství, zázrak, jedinečný, neopakovatelný originál, každý umíme něco jiného, každý vynikáme v něčem jiném, neměli bychom si proto závidět. Měli bychom si pomáhat a prokazovat si lásku. V Božích očích máme hodnotu smrti Božího Syna, On za nás prolil v mukách Svou krev a usmířil tak za nás Svého i našeho Otce!

Poslední růženec je růženec slavný. První tajemství: Kristus přemohl smrt a třetího dne vstal z mrtvých (zapalujeme Paškál, Kristus je Světlo národů. Pokřtěný si od Paškálu zapaluje svoji křestní svíci, aby měl Světlo Kristovo a pak každou neděli slaví Vzkříšení), zjevoval se svým učedníkům. Druhé tajemství: Kristus po čtyřiceti dnech vstoupil na nebe. Třetí tajemství – seslal Ducha Svatého, který se ukázal v podobě ohnivých jazyků a dal učedníkům sílu zvěstovat radostnou zvěst. Čtvrté tajemství: vzal do nebe s tělem i duší Svou Matku Pannu Marii. Páté tajemství: Pannu Marii na nebi korunoval jako Královnu nebe i země!

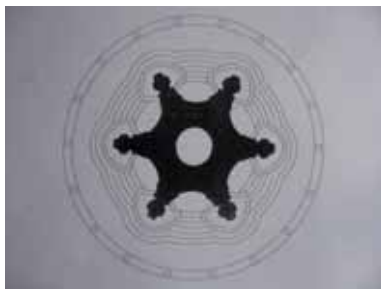
ZAJÍMAVOSTI SOUVISEJÍCÍ SE STAVBOU SLOUPU

Když se zamyslíme nad touto obdivuhodnou stavbou, můžeme žasnout nad dědictvím otců, které nám zanechali. Měli bychom vidět i maminky, které porodily děti, ze kterých se stali řemeslníci, někdo musel pro řemeslníky vařit, žehlit, prát, další zase těžili kámen, opracovávali, dováželi...

Tehdy byli také odkázáni na počasí, museli sedm let čekat, než napadl sníh. Potom mohli z Maletína přivést na saních několikátunový kámen (monolit) na dřík o délce 10 metrů. Kruhový půdorys sloupu (o průměru 17 metrů) je členěn ve tvaru betlémské hvězdy.

Tato stavba stojí na dubových pilotách, kvádry z maletínského pískovce jsou vypodloženy dubovými klíny kvůli dilataci. Maletínský pískovec má limonitové konkrce, to je železná ruda, která vznikla krystalizací v křemitém pískovci, jde o neobvyklé spojení křemene s železnou rudou. Kámen je lehce opracovatelný a trvanlivý, kameníci ale umírali ve 45

letech na silikózu plic, protože se při opracování kamene práší. Render se vždy postaral o vdovy a sirotky.

19. Půdorys sloupu

20. Limonitové konkrce

21. Otvory ve stěně kaple

v galerii v Petrášově paláci. Koule byly vsazovány do fasád domů a do sloupů na památku, že olomoucká pevnost odolala obléhání.

Barokní postavy světců, které tvoří sochařskou výzdobu sloupu, vyvažují klenbu, vyjadřují pohyb, dívají se na diváka a hlásají ze střechy rotundy radostnou zvěst, že Bůh miluje člověka. Jedná se o největší seskupení barokních soch ve světě zdobících kapli zvenčí a jejich souvislosti s kostely a kaplemi v Olomouci. Světci usilovali být živými chrámy. Proto byli vzorem následování Ježíše Krista pro další generace a podle nich jsou pojmenovány kostely a kaple v Olomouci i ve světě. Postavy jsou obrazně taženy k Nejsvětější Trojici.

22. Hloubka zdi kaple

VRCHOLOVÉ SOUSOŠÍ

23. Vrcholové sousoší

Nejsvětější Trojice je dominantou nejen na vrcholovém sousoší, ale i v chrámech po celém světě. Na vrcholu nejvyššího (35 m vysokého) barokního sousoší je Bůh Otec, Bůh Duch Svatý (Utěšitel, znázorněn symbolicky jako Holubice ozářená slunečním jasem) a Bůh Ježíš Kristus s křížem. Postavy Boha Otce a Boha Syna objímají zeměkouli, za kterou sedí Děťátko pod slunečním kotoučem, který může připomínat monstranci. Bůh Otec je všemohoucí, vševědoucí, spravedlivý a milosrdný. Stvořitel nebe i země a všeho viditelného i neviditelného. Hned pod Nejsvětější Trojicí je Michael archanděl. Jméno Michael znamená v překladu „Kdo jako Bůh?“, je to kníže nebeského vojska. Model vrcholového sousoší zhotovil sochař Ondřej Zahner a olomoucký zlatník Šimon Forsner zhotovil plastiku Nejsvětější Trojice z pozlaceného měděného plechu jako své životní dílo. Náročná technologie zpracování vážně poškodila jeho zdraví, téměř oslepl. Nejsvětější Trojice je symbolicky znázornována v baroku Sluncem, kde lesk slunečního kotouče vyjadřuje vznešenost, jas a slávu. Také monstrance bývají zdobeny paprsky vycházejícími z Těla Krista zrozeného, ukřižovaného zmrtyvchvstalého a oslaveného.

24. Kostel sv. Michaela

25. Kostel sv. Michaela

Na Michalském vrchu, který je nejvýše položený na Olomuckém kopci (v nadmořské výšce 232 metrů) se nachází kostel Svatého Michaela archanděla. Má tři kopule, Boha Otce, Boha Ducha Svatého a Boha Ježíše Krista, řazené od východu, stejně jako je orientace vrcholového sousoší Čestného sloupu Nejsvětější Trojice (levá ruka Boha Otce ukazuje k východu). Pod sv. archandělem Michaelem je Panna Maria Nanebevzatá, Žena s dvanácti hvězdami kolem hlavy ve společnosti dvou andělů. Kostel Panny Marie Nanebevzaté stával na Předhradí.

26. Kaple sv. Anny

SOCHY VE TŘETÍM PODLAŽÍ

Ve třetím podlaží jsou sv. Jáchym a Anna, její rodiče. Kaple svaté Anny je vedle katedrály svatého Václava a v kostele Panny Marie Sněžné. Oltář sv. Anny je v kostele sv. Mořice. Další postavou je sv. Jan Křtítel, jehož kaple je v Přemyslovském paláci a oltář v kostele sv. Mořice. V původním projektu měli toto podlaží tvořit pouze svatí starozákonní Izraelité. Měli zde být sv. Zachariáš a sv. Alžběta, rodiče sv. Jana Křtitele, ale protože kaple na radnici jsou zasvěceny svatému Vavřinci a Jeronýmovi, jsou tito dva světci umístěni na jejich místech. (Radniční kaple pochází z 15. století.)

Svatý Jeroným přeložil Písmo svaté do latiny. Svátý Vavřinec před mučednictvím rozdal majetek chudým, jeho kaple byla na radnici později zrušena. Poslední postavou třetího podlaží je svatý Josef, pěstoun Krista a manžel Panny Marie. Svátý Josef má kapli v kostele Panny Marie Sněžné, oltář v kostele sv. Mořice a oltář v křížové chodbě kostela sv. Michaela archanděla, který byl původně v tomto kostele.

27. Radnice

28. Kaple sv. Jeronýma

V oválných reliéfech na sloupu jsou mezi sochami třetího podlaží personifikované božské Ctnosti Víra, Naděje a Lásky. Pod nimi je zlatým písmem do tří stran napsáno latinsky a řecky: **Sláva Bohu Otcí, Bohu Synu, Bohu Duchu Svatému, ať jsou zasvěcena Jemu samému všechna srdce, v plnosti Víry, pevně Naději a dokonale Lásky.** V nápisu je skrytý chronogram 1754, vždy v jiném provedení.

29. Nápis z čelní strany

30. Nápis od Herkulovy kašny

31. Nápis od pošty

V reliéfech nad okny kaple můžeme vidět vždy po dvou dvanáct apoštolů, ale není zde apoštol Matěj, kterého si po smrti Krista zbylých jedenáct apoštolů vybralo losem místo Jidáše, je zde apoštol národů svatý Pavel, kterého povolal sám zmrtvýchvstalý Kristus a který byl poslán ke všem pohanům (všem ostatním národům světa), aby hlásal radostnou zvěst.

Nad vchodem do kaple je reliéf sv. Petra. Rotunda sv. Petra na Předhradí stávala na druhém nižším Petrském vrchu na Předhradí Olomouckého kopce. Bylo tam dříve moravské biskupství, které bylo převedeno na třetí, nejnižší Václavský vrch, kde

byla téměř před tisíci lety postavena katedrála sv. Václava. Historická Olomouc byla budována na Olomouckém kopci. Jeho tři kry (vrchy) Michalská, Petrská a Václavská byly od sebe odděleny zlomy, které byly později zasypany. Další dvě podlaží již patří světcům pocházejícím z pohanského (původně nekřesťanského) prostředí.

SOCHY VE DRUHÉM PODLAŽÍ

Ve druhém podlaží jsou svatí Cyril a Metoděj, kteří nám na Moravu donesli Písmo svaté a bohoslužebný jazyk, hlaholici pro staroslověnštinu, později čtvrtý úřední jazyk v křesťanství, který byl srozumitelný lidem, a proto snadněji mohli přijat křesťanství (teprve Druhý vatikánský koncil, který se konal roku 1965, dovolil obecně sloužit bohoslužby v národních jazycích.) V Olomouci stála před kostelem sv. Mořice rotunda svatých Cyrila a Metoděje, která byla zbořena kolem roku 1830.

Po roce 1840 byla vystavěna kaple svatých Cyrila a Metoděje v arcibiskupském kněžském semináři na rohu Žerotínova náměstí a Purkrabské ulice vedle kostela Svatého Michaela archanděla. Kaple je ve druhém

35. Kaple sv. Cyrila a Metoděje v semináři

patře budovy (v době totality tam probíhaly promoce), pod kaplí v přízemí je tělocvična (tělo a duch má být v harmonii).

Nový kostel Svatých Cyrila a Metoděje v Olomouci-Hejčíně byl posvěcen roku 1931 a nachází se v něm největší mozaika ve střední Evropě, na které je symbolicky sjednocena západní a východní církev.

Další barokní socha představuje svatého Vojtěcha, druhého pražského biskupa. Vedle je sv. Jan Nepomucký, který byl svatořečen v době stavby sloupu, roku 1729. Jeho oltář se nachází v kostele Sv. Mořice.

32. Vchod do kaple

33. Katedrála sv. Václava

34. Kostel sv. Cyrila a Metoděje

36. Kaple sv. Jana Sarkandera

37. Fontána sv. Jana Sarkandera

arménskému biskupovi svatému Blažej. Tento kostel byl pravděpodobně posvěcen svatým Metodějem, když procházel Olomoucí. Kostel byl zbořen roku 1840, kdy se v Olomouci bořily staroslověnské křesťanské chrámy. Oltářní obraz z kostela svatého Blažeje se nachází v kapli Svatého Alexeje. Vchod do kaple je z křížové chodby chrámu Svatého Michaela archanděla, kde jsou také umístěny sádrové odlitky soch svatých Metoděje a Václava z Čestného sloupu Nejsvětější Trojice.

Další sochou je Jan Sarkander, který tehdy nebyl ještě ani blahorečen ani svatořečen. (Blahorečen byl až roku 1860 a svatořečen roku 1995 papežem Janem Pavlem II. v Olomouci).

U sv. Jana Sarkandera můžeme téměř hovořit o bratrovraždě, protože tenkrát křesťan natáhl na skřípec křesťana. Po prosebné modlitbě Jana o vodu u skřípce v mučírně vytryskl pramen, ze kterého se napil. Později byla v tom místě vyhloubena studna. Bylo to půl roku před bitvou na Bílé hoře (rok 1620). Papež Jan Pavel II. zdůrazňoval: Smiřte se sami se sebou, mezi sebou navzájem, abyste byli smířeni s Pánem Bohem, aby tak třetí tisíciletí mohlo být v lásce.

Na místě umučení, v bývalé mučírně je kaple Sv. Jana Sarkandra a nad ní ještě jedna kaple. Před kaplí je od roku 2007 fontána sv. Jana Sarkandra, do které je přivedena pramenitá voda ze studny. Boční oltář sv. Jana Sarkandra je v kostele Sv. Michaela archanděla a v katedrále Sv. Václava.

Poslední sochou druhého podlaží je svatý Blažej. V Olomouci stával na Blažejském náměstí první místní křesťanský chrám, zasvěcený právě

38. Sv. Václav

39. Sv. Metoděj

40. Kostel sv. Blažeje

SOCHY V PRVNÍM PODLAŽÍ

V prvním podlaží je socha svatého Mořice, patrona Rakouska. V Olomouci stojí kostel Svatého Mořice, v tomto chrámě byl Václav Render pokřtěn 31. 8. 1669. Zemřel 2. 4. 1733 a také tam byl pohřben, tohoto roku byla dostavena teprve kaple Nejsvětější Trojice a první patro sloupu. V závěti odkázal veškerý svůj majetek radní správě města, jejíž péčí byl sloup dokončen za 21 let, roku 1754.

Dalším světcem v prvním podlaží sloupu je svatý Václav, patron země české a patron olomoucké katedrály. Biskup Zdík – převedl obnovené moravské biskupství v Olomouci z kostela Sv. Petra na Předhradí do katedrály Sv. Václava, kde je chronologický seznam arcibiskupů a biskupů od Metoděje až po nynějšího arcibiskupa Mons. Jana Graubnera.

Výzdoba prvního patra sloupu pokračuje sochou svatého Floriána, patrona hasičů. Sv. Florián měl v Olomouci na Dolním náměstí kašnu, kterou zbudoval Václav Render roku 1707, ale ta byla přebudována na Jupiterovu poté, co na Hradisku postavili Saturnovu kašnu, a socha svatého Floriána byla převezena do Skrbeně a byla nahrazena sochou Jupitera. (Planety Jupitera a Saturna měly v době narození Krista zvláštní postavení.)

Patronem studentů je sv. Alois Gonzaga, jezuita, který sám zemřel nákazou na mor při péči o nemocné a umírající. V Olomouci stojí jezuitský kostel Panny Marie Sněžné, původně to byl studentský, poté vojenský kostel, nyní je opět studentským kostelem, schází se tam studenti všech fakult Univerzity Palackého. Jezuité založili v Olomouci roku 1573 nejstarší univerzitu na Moravě.

V Římě stojí také bazilika Santa Maria Magiorre, první bazilika Panny Marie Sněžné, ve které byly roku 868 posvěceny staroslověnské liturgické knihy, a tam Metoděj pravděpodobně sloužil svou první Mši svatou. Podruhé byla slovanská liturgie povolena

41. Kostel sv. Mořice

42. Katedrála sv. Václava

43. Jupiterova kašna

papežem v roce 880 a papežská kurie převzala Moravu pod svou přímou ochranu.

Svatořečení probíhala v Římě, proto jsou světcí známi celé katolické církvi a mají své oltáře, sochy, obrazy, kaple a kostely v Římě i po celém světě. Tak je tomu u většiny světců, kteří jsou umístěni na Čestném sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci. Proto mnohým cizincům tyto postavy jsou známé a poznají je podle atributů (např. kříže, berly, lilie...).

První historické svatořečení v dějinách na území Moravy se uskutečnilo při návštěvě prvního slovanského papeže Jana Pavla II. v roce 1995, kdy v Olomouci svatořečil kněz Jana Sarkandra a dominikánskou terciářku paní Zdislavu, manželku Havla z Lemberka, matku čtyř dětí: Havla, Markéty, Jaroslava a Zdislavu.

Ve spodním podlaží sloupu jsou ještě umístěny sochy svatého Antonína Paduánského (jemu byla zasvěcena kaplička v kostele Neposkvrněného Početí Panny Marie, nyní je kaplí Růžencovou) a svatý Jan Kapistrán, který kázal v Olomouci na Bělidlech v letech 1451 a 1454. Po jeho kázání se obrátilo na katolickou víru na čtyři tisíce mužů, a proto na místě, kde kázal, byl postaven kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie, který byl vysvěcen již roku 1468. Zde byla odkryta při renovaci freska, nazývaná Panna Maria Královna, pochází z roku 1500.

44. Kostel Panny Marie Sněžné

45. Kostel Neposkvrněného početí Panny Marie

ZÁVĚR

Při slavnostním posvěcení Čestného sloupu Nejsvětější Trojice kardinálem Troierem 9. 9. 1754 byla přítomna i císařovna Marie Terezie a císař František. Pamětní deska je nad vchodem do kaple.

Roku 1774 Marie Terezie zavedla povinnou školní docházku, chtěla, aby její poddaní byli vzděláni a vychováni v pravdách katolické víry a mohli pochopit souvislosti,

46. Pamětní deska

které Václav Render shrnuje ve své stavbě. Rodiče Marie Terezie dlouho nemohli mít děťátko, proto když se narodilo u Pána Boha vyprošené děťátko, věnovali děťátko ze zlata o váze narozené Marie Terezie do Mariazell a pak udělali vše potřebné, aby Marie Terezie byla vzdělaná a mohla se stát císařovnou. Jako matka a císařovna moc dobře

47. Oltář

48. Svatostánek

věděla, jako cenu má lidský život. Nosila proto na svém růženci šestnáct zlatých srdíček s vlásky svých dětí.

Lidé, kteří vybudovali tuto monumentální počtu Bohu v Trojici, věřili v Boha, měli bohaté náboženské znalosti a podle Božích zákonů se snažili žít. Byli pracovití, skromní, obětaví, nesobečtí, cílevědomí. Uměli matematiku, fyziku, chemii, geologii, anatomii, latinu, řečtinu, hebrejštinu... Proto je tento Čestný sloup Nejsvětější Trojice učebnicí duchovní, kulturní, historickou, uměleckou a technickou a také mezipředmětových i mezilidských vztahů. Postavy světců učí, jak žít vztah k Bohu a k bližnímu.

V kapli Nejsvětější Trojice kvůli možné krádeži není uchovávána Eucharistie, Tělo Kristovo, pouze její fotografie. Na této fotografii můžete vidět, že je Eucharistie v monstranci vsazena v půlměsíci a do půlměsíce je zbudován i oltář.

Na mříži, kolem které vcházíme i vycházíme z kaple, je mušle. Mušle je symbolem poutníků. Již ve 13. století putovali poutníci z Olomouce do Španělska do Compostelly k hrobu sv. Jakuba. Cesta je značena mušlemi. My všichni jsme poutníci na této zemi, proto smíme vstoupit do kaple i my, abychom žasli, chválili, děkovali, že smíme užívat daru života, který nám byl darován. Máme nesmrtelnou duši, a proto každý z nás větší cenu, než tato stavba zařazená do Seznamu kulturních památek UNESCO.

49. Monstrance s Eucharistií

50. Mušle

51. Čestný sloup Nejsvětější Trojice

52. Schodiště před kaplí Nejsvětější Trojice

světci, kteří to udělali před námi. Barokní sochy zpřítomňují běh dějin. Jsou zde zástupci Afriky, Asie a Evropy (Amerika a Austrálie tehdy nebyla dopravně dostupná jako je dnes).

54. Sloupek s řetězem

Z kaple sestupujeme nejdříve po sedmi schodech, které nám mohou připomenout sedm svátostí.

Nejdříve jsme pokřtění, vyučeni ve víře, biřmování, potřebujeme kněze, abychom se ve zpovědi mohli smířit s Pánem Bohem, se sebou samotnými i mezi sebou navzájem. Žijeme v manželství, přijímáme Tělo a Krev Páně. Jsme uzdraveni a posláni hlásat radostnou zvěst všem ostatním. Dále sestupujeme ještě po čtyřech schodech, které nám mohou připomenout čtyři evangelisty, sv. Matouše, sv. Marka, sv. Lukáše a sv. Jana. My máme stejně jako evangelisté přivádět druhé ke Kristu, aby měli víru, naději a lásku a mohli společně s námi slavit neděli jako den Vzkříšení, Zmrtvýchvstání Krista.

Plamen lásky má hořet v našem srdci. Sportovci na OH si roznesli v lampionech ve tvaru pšeničného zrna olympijský oheň mezi sebou bez rozdílu rasy a národnosti. Nesoupeří navzájem disciplíny, ale sportovci v jednotlivých disciplínách ví, že první potřebuje posledního, jinak by nebylo vítěze.

I to nám může připomenout plamen, který je na sloupcích kolem sousoší propojených řetězy.

53. Plamen

Vystupujeme po schodišti mezi sloupky, kde řetěz není. Schodiště se zužuje a my smíme jednotlivě vstoupit do kaple, abychom poklekli ve Jménu Ježíš tak jako

55. Boží tělo

Anděl před kaplí nese osmicípou hvězdu, která symbolizuje: Kristus sestoupil z nebe na zem, narodil se v Betlémě, byl ukřižován, aby udělil vládu Duchu Svatému. Prázdný kruh znamená, že Kristus je Světlo. Krista – Světlo symbolizuje i Paškál, který se zažihá na Velikonoce, kdy slavíme Zmrtvýchvstání Krista. Od Paškálu si každý, kdo uvěří a dá se pokřtít ve Jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, zažihá i svou křestní svíci.

56. Anděl s hvězdou

Kaple byla zpřístupněna díky dohodě Tělovýchovné jednoty Orel Olomouc s Magistrátem města Olomouce, který je vlastníkem památky, a také s římskokatolickou církví, která má památku v duchovní správě.

57. Kaple Nejsvětější Trojice

SLABIKÁŘ

– CO JEŠTĚ NEBYLO ŘEČENO

Osobnosti, jejichž jména souvisí se zbudováním Čestného sloupu Nejsvětější Trojice, a jejich životní data:

Kameníci – Václav Render (1669–1733)
 František Thoneckr (1701–1738)
 Jan Václav Rokycský (1692–1738)
 Jan Ignác Rokycský – ?
 Augustin Schulze (1718–1751)
 Filip Sattler (1695–1738)
 Ondřej Zahner (1709–1752)
 Wolfgang Trager – ?
 Johan Michael Scherhauffer (1724–1792)
 Zlatník – Šimon Förstner (1714–1773)

Překlady nápisů na Čestném sloupu Nejsvětější Trojice

SLÁVA BOHU OTCI
 BOHU SYNU
 BOHU DUCHU SVATÉM

AŤ JSOU ZASVĚCENA
 JEMU SAMÉMU
 VŠECHNA SRDCE

V PLNOSTI VÍRY
 PEVNÉ NADĚJI
 A DOKONALÉ LÁSCE

TROJJDINÉMU A PRAVÉMU BOHU
 ZA PŘÍTOMNOSTI VELIČENSTEV
 FRANTIŠKA A TEREZIE
 TENTO VELIKÁN
 OD KARDINÁLA TROIERA
 POSVĚCEN 9. ZÁŘÍ 1754

Důležité události v historii města a místní církve

CLM 850

- 863 Cyril a Metoděj – příchod na Moravu.
 868 v lednu papež Hadrián posvětil v kostele Santa Maria Maggiore v Římě staroslověnské liturgické knihy, METODĚJ vysvěcen na kněze a sloužil pravděpodobně svou první Mši svatou v kostele Santa Maria Maggiore v Římě.
 869 14. února v Římě zemřel Konstantin (přijal řádové jméno Cyril). Papež potvrdil bulou „GLORIA IN EXCELSIS“ užívání slovanské liturgie. METODĚJ ustanoven papežským legátem pro slovanské kraje, biskup METODĚJ byl papežem ustanoven panonským ARCIBISKUPEM.
 880 Morava pod přímou ochranou papežské kurie.
 899 papež Jan IX. poslal z Říma na Moravu arcibiskupa Jana a biskupy Benedikta a Daniela, kteří vysvětili arcibiskupa a tři biskupy.
 900–930 zánik ŘÍŠE VELKOMORAVSKÉ.

CML 950

- 950 OLOMOUCKÉ HRADIŠTĚ
 967 jednání v Římě o zřízení pražského biskupství.
 973 první pražský biskup DĚTMAR – zřízeno biskupství Pražské.
 1017 MORAVA PŘIPOJENA K ČESKÉMU STÁTU – ZEMĚ KORUNY ČESKÉ.
 Poté zbudován přemyslovský hrad. Výstavba přemyslovského sídla, jedné z nejvýznamnějších románských staveb v Evropě.
 1019 Přemyslovský kníže Oldřich přebírá do správy Moravu.
 1030 údělný kníže moravský Břetislav, nový OLOMOUCKÝ HRAD. V této době ražení nejstarších olomouckých denárů.

LMC 1050

- 1052 Olomouc jmenována jako město.
 1055 Olomouc centrem Moravy. První zpráva o olomouckém hradě zaznamenaná v Kosmově Kronice české. Vratislav, druhorozený syn Břetislava, stanovil centrem Moravy Olomouc.
 1063 obnoveno moravské biskupství knížetem Vratislavem v Olomouci.
 1078 založení benediktinského kláštera Hradisko knížetem Otou Sličným a jeho manželkou Eufemií.
 1086 zmínka o kostele svatého Mořice.
 1103 Olomouc hlavním městem Moravy.
 1107 kníže Svatopluk z rodu Přemyslovců zahájil stavbu katedrály Svatého Václava.
 1126 nástup biskupa Jindřicha Zdíka.
 1131 30. 6. vysvěcení katedrály Svatého Václava biskupem Jindřichem Zdíkem.
 1138 písařská dílna při biskupství.
 1141 olomoučtí biskupové získali právo razit vlastní mince.
 1145 kostely Svatého Štěpána a Svatého Michaela archanděla připojeny pod správu kostela Svatého Václava.

- 1150 změna řehole v klášteře Hradisko – příchod premonstrátů.
1200 zánik olomouckého úředního knížectví.
1207 olomoucké kapitule uděleno právo svobodně volit biskupa.
1213 klášter premonstrátek u kostela Svatého Petra na Předhradí.
1227 dominikáni v kostele Svatého Michaela archanděla.
1230 klášter minoritů, žebravého řádu svatého Františka Serafinského v místě dnešního chrámu Panny Marie Sněžné. Přemysl Otakar I. byl se svým dvorem v Olomouci. Dubový most založený na pilotách přes hradní příkop (vyústění dnešní Mlčochovy ulice do ulice 1. máje).
1237 v Olomouci 16 300 obyvatel i s předměstími.
1239 král Václav I. daroval kostel Svatého Michaela archanděla dominikánům.
1246 špitál Svatého Antonína, později zvaný Svatého Ducha. Klášter svaté Kláry.
1247 zřízeny ústřední diecézní orgány biskupem Brunem ze Schauenburku (generální vikář oficiál – předseda církevního soudu, světící biskup, elekční biskupská pečeť).
1248 vznik prvního městského tržiště (dnešní Žerotínovo náměstí), výstavba patnácti kupeckých tzv. bohatých krámů – nároží Horního a Dolního náměstí (monopol na prodej zboží v drobném).
1249 magdeburské právo, král Václav udělil klášteru Hradisko právo soudní a pivovářečné.
1250 kostel Svatého Michaela archanděla přestavěn a vybudována klášterní budova, dokončení umělého kanálu (dnešní třída Svobody).
1253 obležení Kumány a Uhry po tři měsíce, Olomouc uhájena. Nejstarší městsky doložená fara kostela Panny Marie na Předhradí.
1267 městská pečeť.
1283 zmínka o hradbách.
1287 zmínka o konventu dominikánek s kostelem Svaté Kateřiny.
1305 doložen otisk pečeti s šachovanou orlicí
1306 4. 8. zavražděn 16 letý český král Václav III., poslední z rodu Přemyslovců.
1314 nástup Lucemburků na český trůn, rozkvět Olomouce, Jan Lucemburský ve svém privilegiu Olomouc „prvním na Moravě“.
1314–1316 mor.
1338 kobyly sežraly všechno osení.
1340 zprávy o cechovních řádech.
1343 založena nejstarší městská kniha.
1348 olomoucké desky povýšeny na zemské desky.
1398 5. 7. velký požár zničil téměř všechny dřevěné stavby – počátek rozmachu zděných staveb v Olomouci.
1400 počátky období tzv. krásného slohu v olomouckých rukopisech.
1411 radnice schopna provozu.
1412 kaple Nejsvětější Trojice – začíná stavba městského farního kostela Svatého Mořice.

-
-
- 1415 upálen český kněz Jan a student pražské univerzity, veřejně odporovali knězi, který kázal proti husitství.
- 1432 husité vydrancovali klášter Hradisko.
- 1437 husitská vojska poražena u Litovle.
- 1443 dokončení stavby radnice.
- 1441 zřízena samostatná kapitulní knihovna.
- 1444 zbudování kaple svatého Jeronýma v areálu radnice.
- 1451 minorita Jan Kapistrán kázal proti husitům a židům a získal 4 000 přívrženců.
- 1453 velký požár, vyhořel i kostel Sv. Mořice.
- 1454 židé vypovězeni z města, na místě synagogy byla postavena kaple Božího Těla.
- 1467 Olomouc se staví na stranu Matyáše Korvína. 1468 za přítomnosti Matyáše Korvína vysvěcen klášter františkánů bosáků (dnešní kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie).
- 1469 v katedrále Svatého Václava je českým králem prohlášen uherský král Matyáš Korvín, zeť a protivník krále Jiřího z Poděbrad.
- 1488 dokončení freskové výzdoby kaple svatého Jeronýma na radnici.
- 1491 vysvěcena kaple svatého Jeronýma.
- 1492 velký požár.
- 1519 první zmínka o olomouckém orloji.
- 1526 z obav před Turky se hradbami v Olomouci připojuje předměstí Bělidla, tím je uzavřeno dnešní historické jádro.
- 1530 městská rada nechává vyzdobit východní průčelí radnice nádherným renesančním portálem.
- 1538 Jan Olivetský v Olomouci založil první stálou tiskárnu, velká povodeň o Vánocích.
- 1541 mor.
- 1544 požár.
- 1547 tiskař Jan Olivetský popraven za tisk kacířských knih.
- 1553 nekatolíci přepadli dominikánský klášter.
- 1556 příchod jezuitů do Olomouce.
- 1573 jezuitská akademie v Olomouci povýšena na univerzitu.
- 1623 svatá Pavlína byla zvolena patronkou města Olomouce, na její přimluvu ustal roku 1622 mor, při kterém zemřelo 14 000 lidí.
- 1641 zemské desky přeneseny z Olomouce do Brna.
- 1642 Olomouc dobytá Švédy.
- 1648 konec třicetileté války.
- 1650 odchod švédského vojska z Olomouce.
- 1655 Olomouc se stala pevnostním městem.
- 1709 požár – shořely 4/5 domů.

- 1713–1715 mor, přežilo 1500 lidí.
- 1715 mariánský sloup na Dolním náměstí – staví Václav Render (1715–1723).
- 1716 Čestný sloup Nejsvětější Trojice a oltář svaté Pavlíny ve chrámu Svatého Mořice, staví Václav Render.
- 1717 narození Marie Terezie 13. 5.
- 1723 noční bdění na mariánské svátky u mariánského sloupu, 100 let výročí zvolení svaté Pavlíny patronkou města Olomouce.
- 1724 založena Stavovská akademie – vzdělání šlechty a vrchnostenského úřednictva.
- 1733 umírá 2.4. Václav Render, byla dostavěna kaple Nejsvětější Trojice, Render odkazuje v závěti veškerý majetek městské správě na dostavbu Čestného sloupu Nejsvětější Trojice.
- 1741 zemské desky byly definitivně převezeny do Brna, okupace Olomouce pruskými vojsky.
- 1746 založena Učená společnost Societas Incognitorum Josefem svobodným pánem Petrášem.
- 1754 vysvěcení kaple Nejsvětější Trojice v Čestném sloupu a posvěcení Čestného sloupu kardinálem Troierem 9.9. za přítomnosti císařovny Marie Terezie a císaře Františka.
- 1758 Olomoucká pevnost odolala obléhání pruských vojsk, velitel pevnosti města Olomouce byl jmenován polním maršálem, na památku byla vsazena do dřiku Čestného sloupu Nejsvětější Trojice zlacená koule, originál je uložen v Petrášově paláci.
- 1762 císařovna potvrdila, že Olomouc smí používat titul „královské hlavní město“. Wolfgang Amadeus Mozart jako jedenáctiletý v Olomouci zkomponoval VI. symfonii F-dur.
- 1770 založení stálého divadla na Dolním náměstí (bývalé Masné krámy).
- 1771 založena Tereziánská zbrojnice.
- 1774 zavedena císařovnou Marií Terezií povinná školní docházka. Marie Terezie založila státní studijní knihovnu místo zrušené jezuitské knihovny, do které byly soustředěny knihy ze zrušených moravských klášterů, celkem jich bylo na Moravě zrušeno 40.
- 1777 Olomoucké biskupství povýšeno na arcibiskupství.

Chronologie světců znázorněných na Čestném sloupu Nejsvětější Trojice:

STARÝ ZÁKON – PŘED NAROZENÍM KRISTA – PŘED NAŠÍM LETOPOČTEM

Kain a Ábel

Noe

Abraham – Izák

1850

Mojžíš – Desatero

1250

Joáchym – Anna

1. století př. n. l.

Josef – Panna Maria

2. pol. 1. století před n. l.

Jan Křtitel

konec 1. století před n. l.

NOVÝ ZÁKON – PO KRISTU – NAŠEHO LETOPOČTU

Narození Pána Ježíše v Betlémě – nový letopočet

Jan Křtitel

+ 29

Apoštolové:

Petr

+ 64 (67)

Filip

+ 62

Ondřej

+ 60

Matouš

+ 70

Jakub Větší

+ 44

Šimon

+ 62

Tomáš

+ 70

Juda Tadeáš

+ 62

Jan

+ 101 (117)

Jakub Menší

+ 62

Bartoloměj

+ ?

Pavel

+ 67

Vavřinec

+ 258

Mořic

+ 293 (306)?

Florián

+ 304

Blažej

+ 316

Jeroným

+ 420

Cyril a Metoděj

+ 869, +885

Václav

+ 929 (928; 935)?

Vojtěch

+ 997

Antonín Paduánský

+ 1231

Jan Nepomucký

+ 1393

Jan Kapistrán

+ 1456

Alois Gonzaga

+ 1591

Jan Sarkander

+ 1620

Znalosti Václava Rendra, císařského privilegovaného kameníka, sochaře a architekta hrdého na své město

- Geologické poměry
- Zakládání staveb – Čestný sloup Nejsvětější Trojice je založen na dubových pilotách a kvádry jsou vypočtené dubovými klíny
- Materiál – křemitý pískovec z Maletína s limonitovými konkracemi, snadno opracovatelný, trvanlivý, je z něj zbudována kaple a některé sochy
  - pískovec z Mladějovic byl použit na ostatní sochy (bez limonitových konkrací)
  - mosaz
  - zlato
  - dub – tvrdost, životnost a vlastnosti důležité pro trvanlivost stavby
  - sklo, papír, železo
- Matematika – výpočty, statistika, rozpočty, účetnictví
  - byl použit „zlatý řez“, což je poměr proporcí přibližně 2:3
  - římské číslice – vytváření chronogramu 1754
  - kubatury (zemina, kámen, dřevo)
- Fyzika
- Anatomie
- Jazyky – čeština, němčina, latina, řečtina, hebrejština
- Bible

- Dějepis
- Zeměpis
- Sociologie
  - potřeboval rodiny, otce, kteří zabezpečovali rodiny, i maminky, které rodily děti, vařily, žehlily, uklízely, praly, vychovávaly...
  - řemeslníky, kameníky, sochaře, stolaře, mědítepce, zlatníky, kováře, zámečnický, skláře, vozataje a kočí, dělníky v kamenolomu i vojáky, kteří osazovali sochy
  - mecenáše a pro drobné sbírky šlechetné dárce, lékaře a lékárníky, pekaře, zemědělce, sedláky i nádeníky, písaře i obdivovatele, turisty, kněze, radní i císaře a papeže
  - to je jen nástin spolupracovníků, v konečné fázi i všechny ty, kteří byli potřební k zapsání památek na seznam světového kulturního dědictví UNESCO, a to známí i neznámí, kteří vědomě i nevědomě přispěli k větší cti a slávě Boží

Václav Render jako vzor křesťana

Pokřtěn 31. 8. 1669 v chrámu Svatého Mořice v Olomouci. Křtem byl přijat do římsko-katolické církve, má dar nesmrtelné duše, stal se Božím dítětem a živým chrámem Nejsvětější Trojice, který nebyl zbudován lidskýma rukama, ale byl jako jedinečný originál, neopakovatelný, darován jako nezasloužený dar rodičům a celé církvi. (Proto má každý z nás hodnotu větší než památka UNESCO, kterou Render vytvořil). Znal Bibli, souvislosti mezi Starým a Novým zákonem, Desatero, dějiny našeho národa i dějiny světové.

Žil vnitřně z víry, a z ní pocházely jeho myšlenky a skutky.

TATO NÁSLEDUJÍCÍ SLOVA JSOU VYJÁDŘENA SYMBOLIKOU POSTAV A DĚJE, KTERÝ MŮŽEME VNÍMAT PŘI POHLEDU NA ČESTNÝ SLOUP NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

Apoštolské vyznání víry: Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. – I v Ježíše Krista, Syna Jeho jediného, Pána našeho; Jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny, – trpěl pod Ponciem Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest; – sestoupil do pekel, – třetího dne vstal z mrtvých; – vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího; – odtud přijde soudit živé i mrtvé. – Věřím v Ducha Svatého, – svatou církev obecnou, – společenství svatých, – odpuštění hříchů, – vzkříšení těla – a život věčný. Amen.

Otče náš: Otče náš, Jenž jsi na nebesích, - posvět' se Jméno Tvé. – Přijď království Tvé. – Bud' vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi. – Chléb náš vezdejší dej nám dnes. – A odpusť nám naše viny, – jako i my odpouštíme našim viníkům. – A neuved' nás v pokušení, – ale zbav nás od zlého. – Amen.

Zdrávas, Maria: Zdrávas, Maria, milosti plná, – Pán s Tebou; – požehnaná Ty mezi ženami – a požehnaný plod života Tvého, Ježíš. – Svatá Maria, Matko Boží, – pros za nás hříšné – nyní i v hodinu smrti naší. – Amen.

Anděl Páně: Anděl Páně zvěstoval Panně Marii – a Ona počala z Ducha Svatého.–, Zdrávas, Maria... – Maria řekla: Jsem Služebnice Páně, – ať se Mi stane podle Tvého slova. Zdrávas, Maria... – A Slovo se stalo Tělem – a přebývalo mezi námi. Zdrávas, Maria... – Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko, – aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních. Modleme se: Pane, poznali jsme andělské poselství o vtělení Krista, Tvého Syna, vlej nám, prosíme, do duše svou milost, ať nás Jeho umučení a kříž přivede k slávě vzkříšení. Skrze Krista, Našeho Pána. Amen.

Desatero:

1. V jednoho Boha věřití budeš.
2. Nevezmeš Jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statku jeho.

Svatý Michaeli: Svátý Michaeli, archanděli, opatruj nás v boji. Proti zlobě a úkladům ďábovým budiž nám ochranou, přikážíž jemu Bůh, pokorně prosíme, uvrhni satana a jiné duchy zlé, kteří ke zkáze duší světem obcházejí, božskou mocí do propasti pekelné. Amen.

Chvála Nejsvětější Trojice: Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, – jako byla na počátku, i nyní, i vždycky – a na věky věků. – Amen.

Růženec:

Začíná vyznáním víry: Věřím v Boha. Následuje Otče náš, potom třikrát Zdravas, Maria; po Jménu Ježíš se postupně vkládají slova: 1. v kterého věříme, 2. v kterého doufáme, 3. kterého milujeme. Sláva Otci. Jednotlivé desátky se skládají z modlitby Páně, deseti zdravasů a chvalozpěvu Sláva Otci. V desátcích se po Jménu Ježíš přidávají v jednotlivých desátcích růžencová tajemství:

I. Radostný růženec

1. kterého Jsi z Ducha Svatého počala
2. s kterým Jsi Alžbětu navštívila
3. kterého Jsi v Betlémě porodila
4. kterého Jsi v chrámě obětovala
5. kterého Jsi v chrámě našla

Růženec Světla:

1. který byl pokřtěn v Jordánu
2. který zjevil v Káně Svou Božskou moc
3. který hlásal Boží království a vyzýval k pokání
4. který na hoře Proměnění zjevil Svou slávu
5. který ustanovil Eucharistii

II. Bolestný růženec

1. který se pro nás krví potil
2. který byl pro nás bičován
3. který byl pro nás trním korunován
4. který pro nás nesl těžký kříž
5. který byl pro nás ukřižován

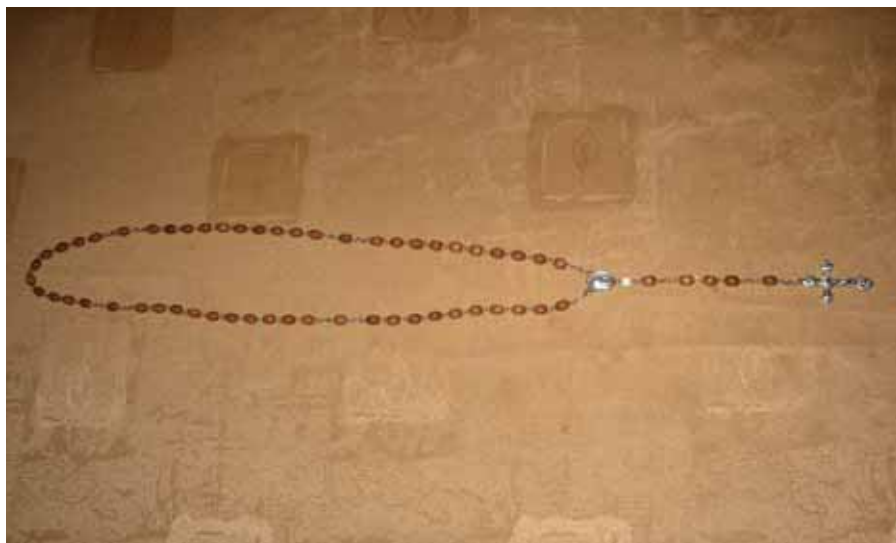
III. Slavný růženec

1. který z mrtvých vstal
2. který na nebe vstoupil
3. který Ducha Svatého seslal
4. který Tě, Panno, do nebe vzal
5. který Tě v nebi korunoval

Závěr:

Zdrávas, Královno, Matko milosrdenství, – živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva! – K Tobě voláme, vyhnání synové Evy, – k Tobě vzdycháme, lkající a plačící v tomto slzavém údolí. – A proto, orodovnice naše, obrať k nám Svě milosrdné oči – a Ježíše, požehnaný plod života Svého, – nám po tomto putování ukaž, – ó milostivá, – ó přívětivá, – ó přesladká Panno, Maria! Oroduj za nás, Královno posvátného růžence, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních.

Růženec byl v roce 2002 rozšířen o tajemství Světla papežem Janem Pavlem II.

58. Růženec

Svatosti – neviditelná znamení viditelné Boží milosti

1. Křest
2. Biřmování
3. Svátost smíření
4. Eucharistie
5. Manželství
6. Kněžství
7. Svátost nemocných

Symbolika

- * krev býků a beránka ve Starém zákoně
- * krev Kristova v Novém zákoně – smývá viny lidstva
- * duha → připomíná záchranu Noeho při potopě a Hospodinův příslib, že druhá potopa už nebude
- * Velikonoce – Velká noc → vyjití Izraelitů z egyptského otroctví; označení veřejí domů krví beránkovou a ochrana před andělem zhoubcem, který měl za úkol pobít všechno prvorozené
- * voda → moře – symbol zla přechod Rudým mořem → záchrana řeka Jordán – sedmkrát se ponořil Námán a byl uzdraven z malomocenství
- * voda křtu
- * Jan Křtitel – rodiče Zachariáš a Alžběta; Zachariáš byl veleknězem roku, když mu archanděl Gabriel oznámil narození syna Jana – neuvěřil – oněměl – za devět měsíců píše na tabulku „jeho jméno je Jan“, tím porušil Zákon; protože prvorozený syn v Izraeli se měl vždy jmenovat po otci, rozvázal se mu jazyk a velebil Boha; Alžběta byla neplodná (neplodnost byla ve Starém zákoně považována za trest) a ve stáří počala syna Jana; Jan byl největším prorokem Starého zákona; Jan Křtitel křtil v řece Jordánu Pána Ježíše i ty, kteří chtěli činit pokání a obrátit se k Bohu. Pán Ježíš je pokřtěn od Jana Křtitele a bere na Sebe všechny hříchy, i naše (hlas z nebe „To je Můj milovaný Syn, toho poslouvejte“ – sestupuje Duch Svatý jako Holubice). → kropenka se svčencou vodou – při vstupu do kaple se lidé žehnají, aby si připomněli svůj křest
- * advent → příprava na narození Spasitele
- * adventní věnec → zahrnuje údobí přípravy, přibývá Světla – věnec má čtyři svíce, zvyk adventního věnce je pozdější
- * svíce → symbol Světla Kristova

V kapli Nejsvětější Trojice je symbolicky znázorněn „adventní věnec“ v reliéfech od Filipa Sattlera. Kain obětuje Bohu plodiny, Ábel obětuje Bohu beránka. Žárliví Kain zabil Ábela, dostal „Kainovo znamení“, nikdo mu nesměl ublížit → to můžeme chápat jako první adventní svíci. První záchranu.

Noe po potopě děkuje za záchranu, objevuje se duha, smlouva, že Bůh je věrný a že další potopa nebude → druhá adventní svíce. Druhá záchrana.

Abrahám obětuje Izáka, anděl zadrží jeho ruku, Izák je zachráněn a dívá se na oběť beránka (1850 let před naším letopočtem) → což může být chápáno jako třetí adventní svíce. Třetí záchrana.

Mojžíš a Desatero Božích přikázání (1250 let před naším letopočtem) → to je čtvrtá adventní svíce. Čtvrtá záchrana.

Na reliéfu nad oltářem je nad Desaterem ukřižovaný Kristus, po jeho levé ruce je panorama Jeruzaléma a po pravé ruce panorama Olomouce. Z Kristova boku vytryskla krev a voda, krev smyla hříchy světa a voda je zdrojem života naší duše. Tvůrci sloupu touží mít Olomouc jako „nový Jeruzalém“. Králem byl Kristus v Nejsvětější Svátosti Oltářní (Eucharistii). Olomouc je královské město, je sídlem moravského metropolitu a se svou diecézí je podřízena papeži.

Morava má metropolitu od roku 868, v tomto roce byla potvrzena slovanská liturgie, od roku 880 je pod přímou ochranou papeže. První arcibiskupem byl Metoděj a teprve od roku 1777 je biskupství povýšeno opět na arcibiskupství.

- * ✨ Betlémská hvězda (Davidova hvězda) → znak dvojího mesiášství – královského a kněžského, Ježíšova sjednoceného mesiášství
  - * ∇ kněžská moc, je ustanovena na nebesích a sahá k Zemi
  - * △ královská moc
  - * T „tau“ → znak Jehovy
  - * **trojité „tau“** je znak královského, prorockého a kněžského úřadu
  - * **půlměsíc** → symbol neposkvrněnosti, proto Panna Maria bez poskvrny hříchu počatá starými rodiči Jáchymem a Annou, kteří žili svatým životem, tj. odděleným pro Pána Boha, kterému sloužili celým srdcem, má půlměsíc pod nohama. Pannu Marii také vychovává její příbuzný, velekněz Zachariáš, otec Jana Křtitele. Panna Maria znala všech 150 žalmů nazpaměť, jako každá izraelská dívka, která chtěla být Matkou dlouho očekávaného Mesiáše. → oltář v kapli Nejsvětější Trojice je ve tvaru půlměsíce
- půlměsíc – symbol protikřesťanských nepřátelských náboženství. Celé lidstvo očekává narození Krista.

Anděl Páně Gabriel pozdravil Marii: „Bud’ zdráva, milosti plná, Pán s Tebou... neboj se, Maria, vždyť Jsi našla milost u Boha. Hle, počneš a porodíš Syna a dáš Mu Jméno Ježíš.“ (Kdo dává Jméno, má moc nad tím, komu dává Jméno.)

Když archanděl Gabriel pozdravil Pannu Marii, ulekla se, ale řekla Pánu Bohu ANO, Kristus se mohl narodit.

Slovo se stalo Tělem a my slavíme narození Krista – Vánoce – dar betlémského Světla.

Od narození Krista máme nový letopočet – léta Páně (L. P.).

Adam, ČLOVĚK (služba v zahradě Eden, kde byly čtyři řeky: Pišon obtéká (zlato) Chavilu, Gichon obtéká Kúš, Chidekel – východně od Asýrie, Eufrat) z podnětu Boha pojmenoval všechna zvířata, polní zvěř a všechno nebeské ptactvo (1. Mojžíšova 2,20). Pán Bůh dal člověku moc nad všemi živými tvory. (Země půlměsíce – velmi úrodná půda mezi řekami Eufratem a Tigridem, dnešní Írák.) Rodiče dávají Jméno svým dětem, do určité doby mají nad nimi moc, když děti dospějí, dávají se biřmovat a dostávají nové Jméno, které si volí samy. Tím mají mít moc nad sebou, a protože jsou Božími dětmi, mají poslouchat Pána Boha Trojjediného s láskou. Měly by Desatero Božích příkázání naplnit láskou a z lásky je dodržovat.

Adam a Eva zhřešili – jejich hřích dědíme z pokolení na pokolení a nazývá se dědičný hřích. Panna Maria je od této dědičné viny omilostněna. Křtem v Novém zákoně je dědičný hřích smyt. → na Mariánském sloupu je Panna Maria s půlměsícem pod nohama už jako Královna, s Dítětem Ježíšem v náručí, Králem nebe a Země

- * U Ježíš Kristus, Král židovský, Syn Boží; byl za nás ukřižován, z jeho proboděného boku vytryskla krev a voda.
- * Krev Kristovy oběti – smyla hříchy celého světa, všech lidí bez rozdílu rasy, pleťi, národnosti. Dostali jsme dar nového, věčného, námi nezaslouženého života ve společenství lásky s Pánem Bohem. Každý z nás je v Božích očích milovaný, vykoupený utrpením a smrtí Božího Syna Ježíše Krista, vtěleného Božího Slova, které se stalo Tělem v druhé Božské osobě = Synu před 2000 lety a přebývá mezi námi v Božím Slově a skrze Ducha Svatého v Eucharistii = Těle Kristově. Každý z nás je od křtu chrámem Nejsvětější Trojice.
- * Voda křtu – smývá dědičný hřích Adama a Evy, po křtu je člověk nové stvoření, má očištěnou svou nesmrtelnou duši. Křest smývá všechny viny, ukazuje dar milosrdenství Boha Otce. Kde není milosrdenství, nastupuje spravedlnost. Spravedlivý člověk není, proto potřebuje milost a milosrdenství, vyznává své hříchy a obrací se k Bohu, který se představil Jahve (v hebrejštině znamená – Jsem, který Jsem). My jsme ti, kteří Jsme teď a tady z vůle Boží, proto nemůžeme nebýt, když Pán Bůh chtěl každého z nás, ale zachránit nás chce s naším svobodným souhlasem, abychom uviděli Jeho lásku k nám a opětovali ji. Každý máme dáno a umíme něco jiného, vzájemně se potřebujeme a vytváříme všichni Jedno Tělo, tj. církev, Hlavou Těla Je Ježíš Kristus, Který Je v Jednotě s Otcem a Duchem Svatým, jak nám to ukazuje sousoší Čestného sloupu Nejsvětější Trojice. Na Čestném sloupu Nejsvětější Trojice je vyjádřena Jednota Židů a pohanů, kteří

uvěřili Kristu (ve Starém zákoně pohané byly všechny národy, kromě Židů. - izraelského národa) . Izraelité byli Hospodinem vyvoleným národem, na kterém Hospodin ukazoval, jak se v budoucnosti bude chovat i k ostatním národům. Ve Starém zákoně (před naším letopočtem) směl do velesvatyně vejít jen velekněz jedenkrát do roka; dnes můžeme vejít do kaple Nejsvětější Trojice bez rozdílu rasy, pleti, národnosti a kultury, abychom sklonili kolena a vyznali, že Ježíš Kristus Je Jediný Velekněz Nové smlouvy. Kdo vidí Krista ukřižovaného, vidí starý Jeruzalém, kdo pozná v Duchu Svatém Krista Vzkříšeného, vidí nový Jeruzalém sestupující z nebe a milujícího Boha Otce. „Ve Jménu Ježíš poklekne každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí a každý jazyk vyzná, že Ježíš Je Pán.“ (Bible) Plamen lásky pak nebude z kamene a ze zlata, ale bude hořet v našich srdcích tak, jako si rozsvítili lampiony ve tvaru pšeničného zrna sportovci na olympijských hrách. Tam nesoupeří disciplíny proti sobě, ale v každé disciplíně první potřebuje posledního.

- * Anděl – Boží posel, oznamuje vůli Boží lidem dobré vůle
- * Archanděl Michael – kníže nebeského vojska, Jeho Jméno v překladu znamená: Kdo jako Bůh! Je vůdce nebeského vojska, stal se ochráncem římské církve.
- * Osmicípá hvězda s prázdným kruhem v rukou anděla symbolizuje:
  - I = Bůh sestupuje z nebe na zem
  - X = jesličky, narození Krista
  - = byl ukřižován, udělil vládu Duchu Svatému
  - + = sestoupil, Byl ukřižován
  - O = prázdný kruh je Světlo, Světlem je Kristus
- * Paškál = Světlo Kristovo, A + Ω, zapaluje se při velikonoční vigílii (noční bdění), v sobotu v noci po Velkém pátku (tj. po Velké noci – na památku východu izraelského národa z Egypta). Neděle se slaví v křesťanství jako den Zmrtvýchvstání Krista, tj. Vzkříšení. Kdo uvěří Kristu a dá se pokřtít, zapaluje si od Paškálu křestní Svíci. Věčné Světlo svítící nad Svatostánkem oznamuje přebývání Krista ve Svatostánku.
- * Reliéfy apoštolů – chybí sv. Matěj, který byl apoštoly vylosován po smrti Jidáše, místo něj je tam apoštol Pavel, kterému se zjevil Ježíš Kristus při cestě do Damašku. Obrátil se a místo pronásledování křesťanů hlásal radostnou zvěst o Zmrtvýchvstání Krista Pána všem pohanům a stal se apoštolem národů.
- * Svatba v Káni Galilejské – znak arcibiskupa Jana Graubnera, který má ve znaku šest džbánů. Tyto džbány byly naplněny vodou a ta byla Ježíšem proměněna na závěr svatby ve víno; a dobré víno bylo uchováno až do konce svatby.
- * Klíč – Ježíš Kristus – chtít vysvětlit Starý zákon bez vztahu k Ježíši Kristu je jako chtít dostat se do trezoru bez klíče.

* **Význam barev:**

- Bílá* – čistota, slavnost
Modrá – barva Panny Marie, živá voda
Zelená – naděje, mezidobí
Červená – mučedník, krev Kristova, Duch Svatý, láska
Růžová – radost
Fialová – pokání, advent, postní období, při pohřbech
Zlatá – sláva, moc
Hnědá – pokora

* **Schéma církevního roku:**

ADVENT – příprava na Vánoce, zima

DOBA VÁNOČNÍ

MEZIDOBÍ

DOBA POSTNÍ – příprava na Velikonoce, jaro

DOBA VELIKONOČNÍ

Velikonoce (Květná neděle, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Slavnost Zmrtvýchvstání Páně) Příprava na seslání Ducha Svatého

DOBA SVATODUŠNÍ – seslání DUCHA SVATÉHO

MEZIDOBÍ léto – podzim

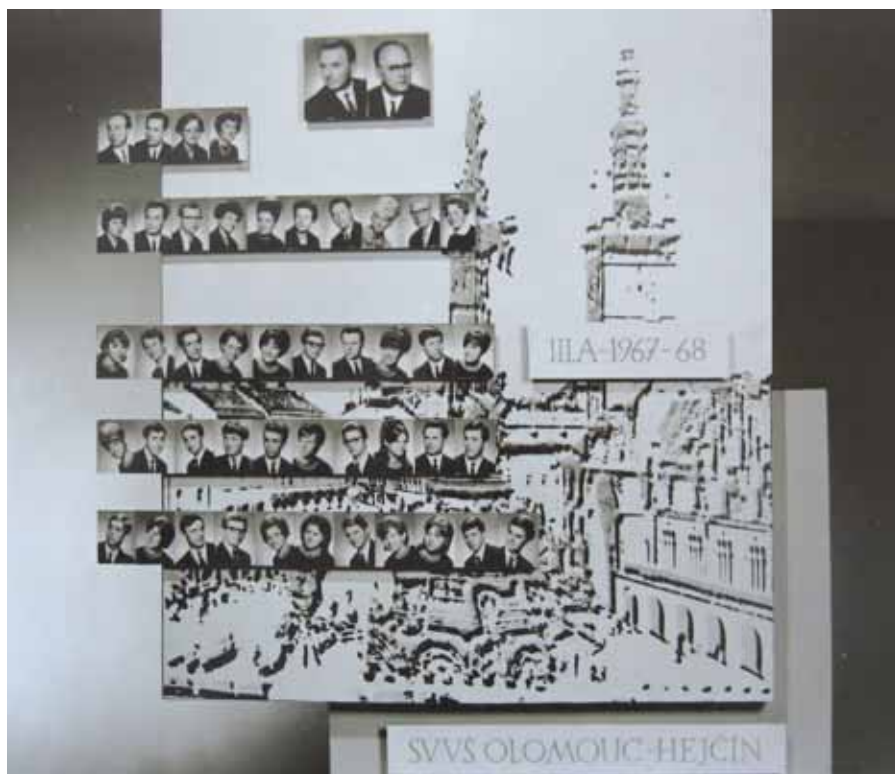
- * Stříška, kterou můžeme vidět v kostelech nad světcem znamená chrám, protože světec je oddělen pro Boha a je chrámem Nejsvětější Trojice od křtu.
- * Sepnuté ruce na srdci se zkríženými palci jsou výrazem narození Krista v nás.
- * Živý Betlém poprvé předvedl svatý František z Assisi.
- * Bét-el – dům Boží, dům Chleba, dům Božího Slova
- * Mensa – oltář; ve Starém Zákoně vyvýšené místo sloužící k přinášení obětí; v Novém Zákoně je oltářem stůl u něhož Pán slavil se svými učedníky poslední večeři, každý novozákonní oltář je nejdůležitější součástí Božího domu
- * Průvod – putování lidu, na památku putování izraelského lidu po poušti
- * Kadidlo – oblakový sloup, znázorňuje přítomnost Hospodina
- * Archa – Noemova záchrana při potopě, je předobrazem Církve a předobrazem Panny Marie
- * Závoj – Nevěsta, znamení moci pro anděly
- * Orel – symbol Kristova Vzkříšení, Boží všemohoucnosti, znak apoštola Jana, znamení římských legií. Řím má ve znaku orla, Olomouc má ve znaku orlici,
- * Jednota Orel je křesťanská kulturně – tělovýchovná organizace.
- * Půdorys kaple – schéma ✨ – ve tvaru hvězdy, sněhové vločky a krystalu vody
- * Dub – dub měli Židé jako jeden z posvátných stromů, Slované užívali dub jako svůj symbol a Němci také
- * Oheň – hořící keř, který neshořel - přítomnost Boha (Starý zákon)
- * Duch Svatý, při seslání Ducha Svatého se objevily ohnivé jazyky nad hlavami apoštolů

- * Oheň lásky – hořící srdce
- * Svíce – Paškál – Vzkříšený Kristus ($A + \Omega$)
  - křestní Svíce
  - Hromnička – Světlo Kristovo, uvedení Pána Ježíše do chrámu
  - hřbitovní – máme věčný život – Světlo věčné, ať jim svítí – Kristus
- * Voda – zdroj života
  - pramen, řeka, moře (k prameni jdeme proti proudu)
  - rosa Ducha Svatého
  - proměnění vody ve víno – první Kristův zázrak v Káni Galilejské
  - Jákobova studna
  - živá voda vytéká z Oltáře
  - oáza na poušti
  - voda křtu – Jordán, pokání, Starý zákon
  - voda křtu – Nový zákon, smývá hřích dědičný
- * Hřbitov – Židé mimo osídlení, křesťané hřbitovy v chrámech a u chrámů
  - Václav Render je uložen ve společném hrobě na dosud neoznačeném Zistě Ústředního hřbitova v Olomouci. Původně byl pohřben v chrámu svatého Mořice Olomouci.
- * Podzemí – v kapli Nejsvětější Trojice je vchod do podzemí v podlaze, naposledy byl použit na konci 2. světové války
- * Dubové piloty – na náměstí je dlažba, která udržuje vlhkost, aby nevysychaly dubové piloty, které se používaly v této části při zakládání větších staveb tam, kde se nestavělo přímo na skále. Proto zatrubněním Mlýnského náhonu došlo k borcení původního zdiva kláštera dominikánek v blízkosti tržnice a v průběhu 40 let se stal neobyvatelný zadní trakt, ve kterém ještě v roce 1976 byl dívčí internát SOU Spojů.
- * Olomoucký kopec – Michalský vrch, Petrský vrch, Václavský vrch

Na Michalském vrchu místo VELEHRADU (písemná zmínka pochází z roku 950) je kostel Sv. Michaela archanděla a kněžský seminář.

Rozdílnost postav i rozdílnost kostelů nás upozorňuje na originalitu každého z nás. Tak jako na kostele je mnoho práce a pracuje zde mnoho lidí, tak je to i s námi. Každého z nás ovlivňuje spousta lidí a od každého se můžeme něco nebo něčemu přiučit.

Všichni jsou pozváni ke svatosti, ne jen Ti, kteří již byli svatořečeni. Milosrdenství Boží je nabídnuto všem.

59. Tablo

60. Klíč

ADVENT V CENTRU MĚSTA

Při procházce po Michalským návrším si můžeme prohlédnout stopy ADVENTU (údoby od výhnání Adama a Evy z Ráje do narození Ježíše Krista), zachyceného na freskách, obrazech, oltářích, sochách a mozaice v těchto uvedených stavbách památkové rezervace královského metropolitního města Olomouc.

Kostel sv. Michala
sv. Mořice
Neposkvrněného Početí Panny Marie,
kaple Čestného sloupu Nejsvětější Tojice
Panny Marie Sněžné

dále jen (Mi)
(Mo)
(NPPM)
(NT)
(PMS)

(Mi)

(Mo)

(NPPM)

(ZPM)

(NT)

(PMS)

	(Mi)	(Mo)	(NPPM)	(ZPM)	(NT)	(PMS)
1. Oběť Kainova						*
2. Oběť Ábelova				*		*
3. Oběť Noeho				*		*
4. Oběť Melchisedecha				*		
5. Abraham obětjuje syna Izáka anděl Páně zadržuje jeho ruku					*	*
6. Oběť Abrahamova za záchranu Izáka				*		*
7. Mojžíš přijíma od anděla Páně DESATERO DESATERO					*	*
8. Mojžíš vyvýšil hada na kůlu (kdo byl uštknut hadem a s vírou pohlédl na kůl, byl uzdraven)					*	
9. Sv. Anna		*	*		*	*
10. Sv. Jáchym		*	*		*	
11. Neposkvrněné Početí Panny Marie		*	*	*		
12. Panna Maria		*	*	*	*	*
13. Sv. Josef		*	*		*	*
14. Sv. Jan Křtitel		*	*		*	
15. Zasnoubení Panny Marie		*	*			
16. Zvěstování P. Marie		*	*	*	*	
17. Navštívení Panny Marie Alžběty		*	*	*		
18. Archanděl Michael		*	*		*	*
19. Archanděl Gabriel		*	*	*	*	
20. Archanděl Rafael		*	*			
21. Anděl strážný a andělé		*	*	*	*	*
22. Panna Maria v požeňnaném stavu		*	*	*	*	
23. Betlémská Hvězda		*	*		*	

PANORAMA
OLMOUC JERUZALEM

MOUŽIŠ * DESATERO

NOE

Pohled do horní části kapele

Děkujeme Pánu Bohu a všem za veškerou pomoc,
která nám byla poskytnuta.

